

Vertrouwen op God en vreugde in het leven

Lezing door Peter Pot op 5 juli 2025 op de Agnietenberg in Zwolle (bij Bergklooster) tijdens de zomeravondontmoeting bij gedenksteen voor Thomas a Kempis (1380-1471)

Ik heb een vertaling van het manuscript uit 1441 gebruikt, door Gerard Wijdeveld in 1995, en een Nederlandse vertaling van de Franse tekst van Jezuïet E.P. Gonnellieu door P.A. de Vos in 1926.

"Voor degene met z'n slapeloze nacht

Voor degene die 't geluk niet kan beamen

Voor degene die niets doet, alleen maar wacht, Moet nu weten, we zijn allemaal samen...

Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder *Niet zonder ons "*

Dit is **geen** citaat uit *De Navolging van Christus* van Thomas a Kempis. Dit is een citaat uit een lied van Ramses Shaffy uit 1971, precies 500 jaar na de dood van Thomas.

"Schrijf, lees, zing, zucht, zwijg, bid en verdraag"

Dat is **wél** een citaat uit de *Navolging van Christus*.

Dezelfde cadans in de woorden, en deels dezelfde woorden, namelijk de woorden 'bid' en 'zing'.

500 jaar na de dood van Thomas, zong Ramses Shaffy zijn lied.

Het boek *De Navolging van Christus* werd volgens theoloog Paul van Geest uiterlijk in 't jaar 1427 voltooid, dus bijna 600 jaar geleden, maar in de jaren daarna zijn de teksten door Thomas steeds herschreven en verbeterd, in eerste instantie voor het onderwijs aan de jonge mannen die kozen voor een leven in het klooster op de Agnietenberg.

Deze werkwijze inspireert mij ook bij het maken van preken, voor de vieringen in de katholieke kerk van Groesbeek. Steeds de tekst bijschaven, om de boodschap, de Blijde Boodschap, te verhelderen.

"Schrijf, lees, zing, zucht, zwijg, bid en verdraag ... en daar voegde Thomas aan toe - *moedig tegenspoed; het eeuwig leven is dit alles en groter strijd waardig.*"

Voor Thomas a Kempis is het aardse leven gericht op het eeuwig leven. Het leven op aarde ervoer hij als een ballingschap en een beproeving.

Hij roept tot God: *"Troost mij in mijn ballingschap, verzacht mijn pijn, want al mijn verlangen verzucht naar U. Want alles wat deze wereld tot troost biedt, is mij een last. Ik verlang innig met U verenigd te zijn..."*

Thomas laat dan de Heer als antwoord geven:

"Neem het tijdelijke in gebruik – dus zeg maar: de aardse goederen, neem die in gebruik – maar houd uw verlangen gericht op het eeuwige."

De gerichtheid op het eeuwige, het eeuwig leven... Die gerichtheid heeft 500 jaar later in de katholieke theologie, vooral sinds het Tweede Vaticaans Concilie, begin jaren '60, een verbreding gekregen.

Bij het 'eeuwig leven' gaat het in de tegenwoordige uitleg niet alleen om het geloof in een eeuwig leven ná de dood, maar ook om het ervaren van het eeuwig leven al tijdens het aardse leven!

De bekende tekst uit het evangelie volgens Johannes – "Wie in de Zoon van God gelooft, heeft het eeuwig leven" (Joh. 3,36) – wordt nu ruimer uitgelegd. Een tekst, die in de omgeving van Zwolle in verschillende weilanden op borden staat.

Het 'eeuwig leven' wordt beschouwd als: écht leven, diepe vreugde ervaren door dingen te doen die je écht gelukkig maken – hier-en-nu ... vooruitlopend op 't eeuwig geluk.

In de christelijke geloofsovertuiging is die diepe vreugde alleen mogelijk, als je gelooft in de Blijde Boodschap van Jezus van Nazareth, Zoon van God – die ons in lijden, sterven en verrijzen uit de dood, is voorgegaan – die eeuwig leeft bij God de Vader. De Boodschap van: vrede, gerechtigheid, naastenliefde en eerbied voor Gods Schepping, de natuur. De Boodschap waar we ons op kunnen afstemmen door gebed, door te lezen in de bijbel, door kerkelijke vieringen/diensten, en bijvoorbeeld ook door meditatieve wandelingen in de natuur.

Geloven in die Blijde Boodschap: het is vaak niet gemakkelijk om je daaraan over te geven!

Zeker niet, als je met grote teleurstellingen en tegenslagen te maken hebt. Als je lichamelijke gezondheid achteruit gaat, of als je ongeneeslijk ziek bent. Of als je eenzaam, of depressief bent. Of als je te maken hebt met een verbroken relatie. Of als je ontmoedigd raakt door alle oorlogen en ellende in de wereld. Of, zoals Ramses Shaffy zong: *"Voor degene met z'n slapeloze nacht, voor degene die 't geluk niet kan beamen."*

Maar juist dan, kan het christelijk geloof je omhoog tillen, doen verrijzen, doen opstaan!

En daarbij kan je je optrekken aan Thomas a Kempis, die het ook moeilijk had, in de tijd waarin hij leefde: in een tijd van armoede, oorlogen, pestepidemieën, en problemen in de katholieke kerk.

In zijn oproep tot navolging van Jezus Christus, vertrouwde Thomas volledig op God, op de liefde van God.

Hij schrijft:

"God, Gij zijt wat ik verlang, en daarom ben ik genoodzaakt tot U te zuchten, te roepen en te bidden. Op niemand kan ik tenslotte volledig vertrouwen..., behalve op U, mijn God. Gij zijt mijn hoop (psalm 141,6), Gij zijt mijn vertrouwen..."

Dat grote vertrouwen op God, de liefde tot God...

de hele *Navolging van Christus* ademt dat vertrouwen,

die liefde. Welk tractaat, welk hoofdstuk je ook leest...
...En dat inspireert mij, als persoon, en als katholiek pastor.

Dat vertrouwen op God klinkt door in alle bezinnende teksten.
En dat verklaart volgens mij voor een belangrijk deel – met een aards woord – het 'succes' van *De Navolging van Christus* als spiritueel boek. Door de vele verwijzingen naar bijbelteksten stimuleert het in deze tijd nog steeds het lezen van de bijbel. Het boek is een geordende verzameling van gelovige uitspraken, teksten uit de bijbel, spreuken en gedachten.

Ook moeilijke onderwerpen, zoals het mysterie van de Drie-ene God – Vader, Zoon en Heilige Geest – zijn helder in het geheel opgenomen.

Thomas schrijft over die Drie-eenheid: *"O Vader van barmhartigheid en God van alle vertroosting (2 Kor. 1,3)... Ik wil U loven, en U verheerlijken, samen met uw eengeboren Zoon, en met de Heilige Geest, onze Trooster in de eeuwen der eeuwen...*

Gij zijt de uitbundige vreugde van mijn hart." (Psalm 118,111)

Het vertrouwen op de liefdevolle God, en het ervaren van diepe vreugde door het geloof in zijn Zoon Jezus Christus... wat zouden we dat ook gunnen aan álle mensen, die geen houvast meer hebben in het leven, die verslaafd zijn, die moedeloos zijn, die overweldigd worden door de maatschappelijke problemen, en de onrust in de politiek.

De teksten uit *De Navolging van Christus* van Thomas a Kempis, kunnen ons, zes eeuwen later, helpen om momenten van diepe vreugde in het leven te ervaren – nu al - in het hier-en-nu – en met het vooruitzicht van eeuwige vreugde.

AMEN